

Lietuvos mokslo tarybos Lituanistikos programos projektas “Kauno bernardinių istorija ir menas”, sutarties Nr. S-LIP-20-17, trukmė: 2020–2023 m.

Kauno bernardinių vienuolija išsivystė iš šalia vyrų bernardinių (pranciškonų observantų) vienuolyno egzistavusios bendruomenės, kuri laikėsi Šv. Pranciškaus trečiojo ordino pasauliečiams skirtos regulos, potridentinėje epochoje adaptuotos ir pritaikytos klauzūriniams moterų vienuolynams. Bernardinių reikšmė Kauno miesto, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ir visuotinės Bažnyčios kontekstuose nėra pakankamai įvertinta. Dažniausiai suvokiama, kad Kauno miesto Rotušės aikštės pietvakarinėje dalyje stovintis buvęs bernardinių vienuolyno ansamblis (šiuo metu Kauno kunigų seminarija) yra vertingas kultūros paveldo objektas, reprezentuojantis vėlyvojo renesanso architektūros stilių (su gotikos ir baroko elementais) Lietuvoje, tačiau apie šių namų pirmąsias šeimininkes bernardines Lietuvos bei užsienio istoriografijoje pateikiamos tik minimalios žinios. Šio projekto idėja yra atlikti fundamentinius (visų pirma grįstus pirminių šaltinių ir artefaktų analize) Kauno bernardinių istorijos ir meno tyrimus Europos pranciskoniškojo paveldo kontekste. Projekto tikslas – kompleksškai ištirti XVI a. pabaigoje – 1865 m. egzistavusio Kauno bernardinių vienuolyno istoriją ir sakralinį paveldą. Tyrimas svarbus trimis lygmenimis. (1) Lokaliniame lygmenyje palyginamas Kauno bernardinių gyvavimas su kitos Kauno moterų vienuolijos – benediktinių – padėtimi, įvertinamas moterų vienuolių santykis su Kauno miesto ir pavieta visuomene, atskleidžiama jos svarba miesto gyvenime. (2) Regioniniu lygmeniu Kauno bernardinės lyginamos su kitais LDK bernardinių vienuolynais, apibrėžiama Kauno bernardinių reikšmė. (3) Visuotinės bažnyčios kontekste Kauno bernardinių bažnyčios atvejo tyrimas padės išryškinti pranciškonų dvisingumo ypatybes skirtingose kultūrinėse ir politinėse realijose. Atliktas fundamentinis tyrimas leis kokybiškai naujai pažvelgti į Kauno bernardinių vienuolyno ansamblį, sukurti naujus pasakojimus, kurie padėtų visuomenei geriau suvokti bernardinį paveldą. Tyrimų rezultatai bus skelbiami mokslinėje monografijoje, mokslo straipsniuose ir konferencijose Lietuvoje ir užsienyje.

Projekto vykdytojos: istorikė prof. dr. Vaida Kamuntavičienė (vadovė, vyriaus. mokslo darbuotoja ir menotyrininkė doc. dr. Aušra Vasiliauskienė (vyrens. mokslo darbuotoja).